

Environmentálne účtovníctvo v SR - súčasný stav a možnosti budúcej aplikácie v SR

Blanka GIERTLIOVÁ (giertliova@tuzvo.sk)
Iveta HAJDÚCHOVÁ (hajduchova@tuzvo.sk)

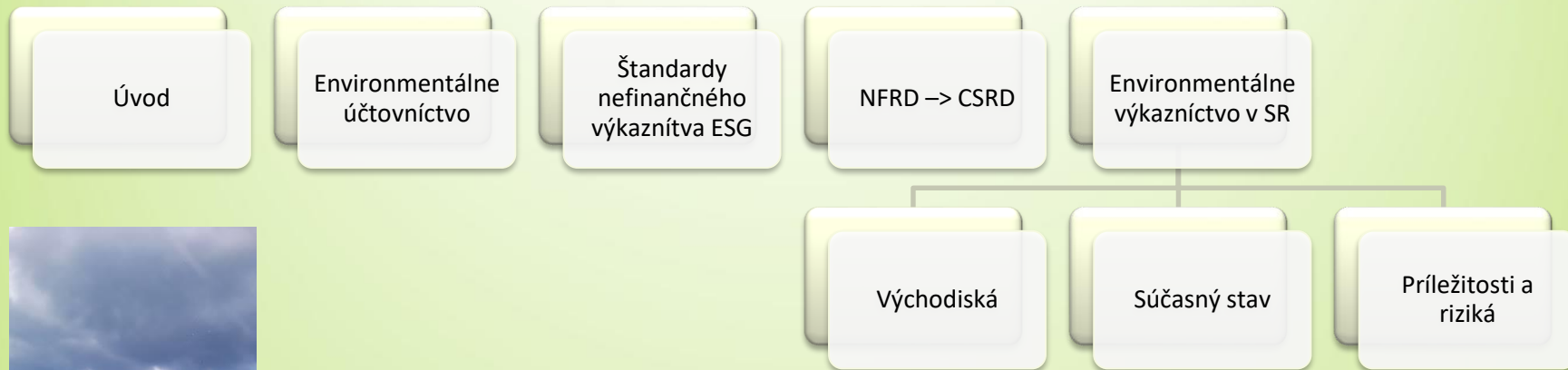
Technická univerzita vo Zvolene, Lesnícka fakulta, Katedra
lesníckej ekonomiky a politiky

TECHNICAL UNIVERSITY IN ZVOLEN

Obsah

Environmentálne účtovníctvo

Kto

Úroveň štátu (Národné environmentálne účtovníctvo)

Podniková úroveň

Prečo

Dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja (SDGs)

Spoločenská zodpovednosť podnikov (CSR)

Očakávania zainteresovaných strán

Regulačné požiadavky

Risk Management

Čo

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Riadenie zdrojov

Sledovanie emisií

Analýza nákladov a výnosov

Súlad s predpismi

Správy o udržateľnosť

Transparentnosť

Rozhodovanie

Zapojenie zainteresovaných strán

Neustále zlepšovanie

Prehľad štandardov nefinančného výkazníctva

Standard	Zameranie	Štruktúra	Aplikácia
Global Reporting Initiative (GRI)	Pokrýva širokú škálu oblastí, vrátane environmentálnych, sociálnych a riadiacich	Poskytuje komplexný súbor postupov a odporúčaní vo forme štandardov	Využiteľné pre všetky typy podnikov bez ohľadu na zameranie a veľkosť
Sustainability Accounting Standards Board (SASB)	Poskytuje návod na zverejňovanie materiálnych faktorov ESG, ktoré sú relevantné pre konkrétne odvetvia	Špecifické pre konkrétne odvetvie, navrhnuté na použitie spolu s finančným reportom	Využívané najmä u verejne obchodovateľných podnikov v USA
Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)	Zameriavajú sa na finančné správy súvisiace s klimatickými zmenami	Štyri oblasti: Riadenie a správa, Stratégie, Risk Management, Metriky a ciele	Organizácie naprieč odvetviami, najmä tie s významnými klimatickými rizikami
Carbon Disclosure Project (CDP)	Dôraz kladený na sledovanie faktorov ovplyvňujúcich klimatické zmeny: emisie, využívanie vody, odlesňovanie	Postavené na princípe ročných dotazníkov	Široko aplikované
UN Global Compact (UNGC)	Oblasti zamerané na dosahovanie OSN definovaných cieľov udržateľného rozvoja	Načrtáva desať princípov pokrývajúcich rôzne aspekty výkonu ESG	Aplikovateľné u všetkých typov podnikov
ISO 26000	Pokrýva najmä oblasť spoločenskej zodpovednosti	Ponúka princípy a postupy na integráciu sociálnej zodpovednosti do procesov v organizácii	Široko aplikovateľné

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

RIADENIE A SPRÁVA

SPOLOČENSKÁ ZODPOVEDNOSŤ

KLIMATICKÉ ZMENY

UDRŽATEĽNOSŤ DODÁVATEĽSKÉHO REŤAZCA

SPOLOČENSKÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOLOČNOSTI

Energia	Uhlík	Zodpovedná výroba	Zodpovedné zdroje	CSR Reporting	Spoločenská zodpovednosť	Zdravie a bezpečnosť	Etika a Compliance
<ul style="list-style-type: none">• Bioenergia• Energetické certifikáty• Obnoviteľná energia• Hospodárenie s energiou	<ul style="list-style-type: none">• Uhlíková stopa• Uhlíkový offset a odstránenie• Uhlíková neutralita• Čisté nulové emisie• Klíma / Zelené financie	<ul style="list-style-type: none">• Životné prostredie MS (ISO 14001)• Hospodárenie s vodou• Odpad a recyklácia	<ul style="list-style-type: none">• Zodpovedné získavanie zdrojov• Les a drevo• Kovy a minerály• Biomateriály• Potraviny a morské plody	<ul style="list-style-type: none">• Overenie správ o udržateľnosti• Sociálne zodpovedné investície• Biomateriály• Potraviny a morské plody	<ul style="list-style-type: none">• Sociálna zodpovednosť (SA8000)• Rovnosť pohlavia• Audity etického obchodu členov SEDEX (SMETA)	<ul style="list-style-type: none">• Bezpečnosť a ochrana zdravia (ISO 45001)• Biologická bezpečnosť• SafeGuard	<ul style="list-style-type: none">• Obchodná etika• Anti-bribery• Ochrana dát a súkromia

Zverejňovanie nefinančných informácií a informácií týkajúcich sa rozmanitosti (Non-Financial Reporting Directive NFRD)

- Smernica 2014/95/EU
- Cieľom je poskytnúť rámec pre nefinančné správy podnikov
- Zámerom je, aby veľké spoločnosti a skupiny zverejňovali nefinančné informácie a informácie o rozmanitosti, ktoré sú kľúčové pre riadenie prechodu na udržateľnú globálnu ekonomiku spojením dlhodobej ziskovosti so sociálnou spravodlivosťou a ochranou životného prostredia.
- Vzťahuje sa na veľké subjekty verejného záujmu, čo sú spoločnosti s vyše 500 zamestnancami, a zahŕňajú firmy kótované na burze, banky a poisťovne.
- Súčasťou špecifické kľúčové ukazovatele výkonnosti („KPIs“, z angl. key performance indicators).
 - Pre nefinančné spoločnosti: pomer, akým sa udržateľné činnosti podieľajú na ich celkovom obrate, kapitálových výdavkoch a prevádzkových výdavkoch, spolu s viacerými povinnými kvalitatívnymi zverejňovanými informáciami.
 - Pre finančné inštitúcie sa menia v závislosti od typu. Vychádzajú z pomeru zelených aktív (tzv. Green Asset Ratio)

Smernica o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov (The Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD)

- Cieľom je nahradiť smernicu o nefinančnom výkazníctve (NFRD) z dôvodu jej kritiky
- Spoločnosti, na ktoré sa vzťahuje CSRD, budú musieť podávať správy podľa Európskych štandardov vykazovania správ o udržateľnosti (ESRS)
- Oznamovacia povinnosť bola rozšírená na všetky veľké spoločnosti a všetky kótované spoločnosti (okrem kótovaných mikropodnikov)
- Hlavné rysy:
 - Povinné zahrnutie informácií o udržateľnosti do finančných správ.
 - Povinné externé ubezpečenie o správnosti a pravdivosti týchto informácií.
 - Zavedenie povinných európskych noriem podávania správ o udržateľnosti (ESRS).
 - Dcérske spoločnosti nie sú povinné vykazovať tieto informácie samostatne, ak sú zahrnuté v konsolidovanej správe, ktorá spĺňa požiadavky CSRD.
 - Digitálne označovanie správ pre automatizované strojové čítanie.
- Po prvý krát uplatnenie vo výkazoch za rok 2024

NFRD vs CSRD

	NFRD	CSRD
Dotknuté spoločnosti	Veľké subjekty verejného záujmu (spoločnosti s viac ako 500 zamestnancami, spoločnosti kótované na burze, banky, poisťovne. Na Slovensku aj zdravotné poisťovne, penzijné fondy, správcovské spoločnosti)	Veľké spoločnosti, t. j. spoločnosti spĺňajúce aspoň dve z troch kritérií (viac ako 250 zamestnancov, celková suma majetku viac ako 20 mil. EUR, čistý obrat viac ako 40 mil.) a všetky spoločnosti kótované na burze vrátane malých a stredných podnikov
Časový rámec	Od 2018 (správy za rok 2017)	Od 2025 (správy za rok 2024)
Rozsah pôsobnosti	Približne 11,700 subjektov	Viac ako 50,000 subjektov (celkovo 75% obratu EÚ)
Rozsah požiadaviek	Ochrana životného prostredia, Spoločenská zodpovednosť a zaobchádzanie so zamestnancami, Ľudské práva, Boj proti korupcii a úplatkárstvu, Diverzita	Rozšírené: Správa v súlade s ESRS, povinnými európskymi štandardmi pre udržateľnosť.

Metodika práce

- Dve úrovne analýzy:
 - Dotazníkový prieskum zameraný na aplikáciu princípov Spoločenskej zodpovednosti firiem a ich vykazovanie smerom k jednotlivým aktérom
 - Analýza výkazov účtovnej závierky a výročných správ podnikov v oblasti lesného hospodárstva a drevospracujúceho priemyslu za rok 2022 alebo 2021.
- Prieskum zahŕňa údaje týkajúce sa udržateľnosti, vplyvu na životné prostredie, sociálnej zodpovednosti a prístupov k riadeniu:
 - Environmentálne metriky – emisie uhlíka, spotreba vody, tvorba odpadu, efektívne využívanie zdrojov
 - Sociálne metriky – blaho zamestnancov, rozmanitosť, zapojenie komunity a bezpečnosť produktov
 - Metriky riadenia – diverzita predstavenstva, etické zásady a protikorupčné opatrenia

Výsledky

- Výsledky potvrdili rozdielnosť v prístupe ku zavádzaniu a vykazovaniu Spoločenskej zodpovednosti firiem:
 - Malá alebo žiadna pozornosť v prípade SME
 - V prípade stredne veľkých spoločností je uplatňovaný koncept udržateľného rastu a etický kódex
 - Veľké spoločnosti venujú tejto oblasti značnú pozornosť, dodržiavanie CSR považujú za nevyhnutné
- Prezentáciu nefinančných informácií vo svojej správe uplatňujú iba LESY SR, š.p. – dostatočnosť rozsahu je diskutabilná
- Podporný mechanizmus - certifikácia (FSC, PEFC)

Ekológia a environmentálna politika

39

Štátny podnik LESY Slovenskej republiky svoju činnosť organizuje tak, aby naplňal zámer a poslanie podniku, ktorým je trvalo udržateľný rozvoj štátnych lesov, ktorý tvorí základ pre naplnenie potrieb prírody, požiadaviek spoločnosti, ekonomickej sféry a zároveň optimálne zhodnotí lesný majetok štátu. Tomuto princípu podriaďuje svoju činnosť jednak do vnútra organizácie, jednak voči vonkajšiemu prostrediu, ktorým je spoločnosť a orgány štátnej a verejnej správy.

Podstata naplňania tohto zámeru bola založená na rešpektovaní podmienok a racionálneho prístupu k starostlivosti o životné prostredie v čo najväčšej miere najmä v oblastiach ochrany prírody a krajiny, ochrany ovzdušia, ochrany vôd ako aj odpadového hospodárstva.

Trvalou snahou štátneho podniku a jeho environmentálnou politikou je v všetkých jeho organizačných jednotkách v čo najväčšej miere eliminovať negatívne vplyvy na ochranu a tvorbu životného prostredia. K tomu sa aktuálne v súlade s environmentálnymi právnymi normami prijímajú a realizujú environmentálne opatrenia vo všetkých činnostiach podniku.

V oblasti ochrany ovzdušia je dlhodobo udržiavaná kvalita ovzdušia na miestach, kde je dobrá a v ostatných prípadoch kvalitu ovzdušia podnik vylepšuje rekonštrukciami a modernizáciami kotolní a technológií nimi prevádzkovaných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Štatisticky prevádzkuje 23 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia v územnej pôsobnosti 18 okresných úradov a 646 malých zdrojov znečisťovania ovzdušia v pôsobnosti 300 obcí. Vzhľadom na prevahu zdrojov, ktorými sú kotolne na zemný plyn, dochádza ich prevádzkovaním k znečisťovaniu ovzdušia v minimálnom rozsahu v normových limitoch.

Povinnosti týkajúce sa dodržiavania určených emisných limitov u stredných zdrojov sú zo strany OZ zabezpečené periodickými oprávnenými meraniami, výsledky ktorých preukazujú ich dodržiavanie.

Vznik odpadov u LESOV SR ovplyvňuje ich ekonomický rozvoj. K zníženiu vzniku odpadov vo výrobnom procese u jednotlivých jeho prevádzok dochádza postupne zavádzaním výrobných prostriedkov zodpovedajúcich ekologickým a environmentálnym kritériám, modernejších technológií, ako aj uprednostňovaním výrobcov s dlhšou životnosťou v obchodnej sieti.

Pri druhovosti odpadov vznikajúcich u LESOV SR a v nadväznosti na zameranie plnenia úloh štátneho podniku je problematika odpadov po fáze predchádzania ich vzniku riešená obchodnou cestou na základe zmluvne odberateľských vzťahov. Zmluvy sú medzi podnikom a oprávnenými osobami uzatvárané na základe prieskumu trhu, výberových konaní a verejných obstarávaní v zmysle ich požiadaviek s prihliadnutím na ekonomiku a rešpektovanie princípu blízkosti vhodných zariadení na zhodnocovanie odpadov v súlade s princípmi hierarchie odpadového hospodárstva.

Pri výbere odberateľov vzhľadom na následné nakladanie s odpadmi je v podniku uplatňovaný najmä princíp, aby sa v čo najväčšom rozsahu zabezpečilo zhodnotenie nimi vyprodukovaných odpadov, čo potvrdzuje aj súlad cieľov environmentálnej politiky štátneho podniku v oblasti odpadového hospodárstva.

V podmienkach štátneho podniku u všetkých jeho organizačných jednotiek je zavedený separovaný zber využiteľných zložiek (papier, sklo, plasty a kovy) a zabezpečuje sa aj odseparovanie biologicko-rozložiteľného odpadu najmä spôsobom kompostovania. Na všetkých jeho administratívnych pracoviskách je trvalou víziou neustále znižovať množstvo komunálnych odpadov končiacich na skládkach. Dosiahnuť jeho minimalizáciu uskutočňuje podnik pričinením každého zamestnanca, ktorý do košov a nádob určených na komunálny odpad už dá reálne len nevyužiteľné zložky komunálneho odpadu.

Realizované aktivity štátneho podniku potvrdzujú súlad jeho environmentálnej politiky s národnou environmentálnou politikou ako aj environmentálnou politikou Európskej únie a snahu štátneho podniku o racionálny prístup k starostlivosti o životné prostredie.

- Environmentálne výkazníctvo na úrovni štátu je na Slovensku na veľmi dobrej úrovni - v prípade lesníctva sú dostupné databázy
- Ako problémová sa ukazuje úroveň podnikov:
 - Princípy spoločenskej zodpovednosti sú široko uplatňované, nedostatky sú pri ich vykazovaní
 - Smernica (EU) 2022/2464 v prvej fáze ovplyvní LESY SR, na čo sa je potrebné pripraviť
 - Je možné očakávať postupné rozširovanie povinností aj na menšie podniky

**Ďakujem za
pozornosť**

Príspevok vznikol s podporou Agentúry pre výskum a vývoj projekt APVV-19-0612